

Til
Klima- og miljødepartementet

03.05.2024

Innspill til ny styringsavtale mellom Enova SF og Klima- og miljødepartementet fra Norsk Bioenergiforening

Norsk Bioenergiforening (Nobio) viser til Klima- og energidepartementets invitasjon til å gi innspill til ny styringsavtale for Enova.

I dagens styringsavtale med Enova står det:

*«**Det legges med denne avtalen og spissingen av Enova som klimavirkemiddel til rette for at Enova skal være et viktig virkemiddel i å bidra til å nå Norges klimaforpliktelser og til omstillingen til et lavutslippssamfunn. Vi står overfor store utfordringer de neste tiårene, og vi har satt oss ambisiøse klimamål. Norge har meldt inn et utslippsmål under Parisavtalen om å redusere utslippene av klimagasser med minst 50 og opp mot 55 prosent innen 2030 sammenliknet med 1990. Det er et avgjørende steg på veien mot at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050, og redusere utslippene med 90 til 95 prosent sammenliknet med 1990. Hva Norge og resten av verden gjør de neste tiårene blir avgjørende for om temperaturmålet i Parisavtalen nås.***

Norsk Bioenergiforening (Nobio) representerer den norske bioenergiindustrien og jobber for økt bruk og lønnsom produksjon av bærekraftig bioenergi i Norge. Våre medlemmer opererer i hele verdikjeden, fra produksjon av biobrensler til leveranse av ferdige produkter som varme, biogass, biokull og biodrivstoff.

Målstrukturen legger til rette for en god balanse mellom utslippsreduksjoner på kortere sikt og nødvendig teknologiutvikling som gjør det mulig å kutte utslipp på lengre sikt.»

Dette er en god inngang på avtalen. For å møte klimamålene og den økende elektrifiseringen må vi fokusere på økt energieffektivisering, fornybar energi og raskere overgang til fleksible energisystemer. For å få dette til er det viktig at Enova styres til å **ta i bruk utprøvd teknologi**. Enova sitt program for små og mellomstore varmesentraler (anlegg/effektavlastning opp mot 3MW) er trolig det mest aktuelle programmet for etablering av ny biokapasitet i markedet for å avlaste lokal kraftforsyning utenfor etablerte fjernvarmeområder.

Det er i nåværende avtale fokus på ikke-kvotepliktig sektor, vi mener både kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor bør innlemmes i avtalen. Nå bør utslippene kuttes så raskt som mulig.

Biovarme og effekt

Nettselskapene skal gjennomføre en betydelig modernisering for å møte fremtidens behov for elektrisitet. Investeringene skal dekkes av nettleien som betales av strømkundene.

Økt behov for elektrisitet i samtlige sektorer tilsier at effekt blir viktig også i de kommende årene. Nobio mener det er viktig å se helhetlig på energisystemet for å minimere behovet for investeringer der det finnes andre fornybare alternativer enn elektrisitet. Bruk av bioenergi til oppvarming er en

effektiv og klimavennlig måte å avlaste strømmettet på og gir spesielt god uttelling i de månedene av året når belastningen på strømmettet er størst.

Nobio mener derfor at det er viktig at delmål om effektavlastning fra tidligere avtale tas inn på nytt og styrkes. Dette er den beste måten å synliggjøre den indirekte klimaeffekten av bioenergi.

Transport

Biodrivstoff er til nå det tiltaket som har oppnådd størst kutt av klimagasser i transportsektoren. Her har fritaket for veibruksavgift, og etter hvert omsetningskravet, vært viktige virkemidler. Til nå har det vært minimalt med produksjon fra norske råstoff. Størsteparten av volumet brukt i det norske markedet har vært importert. Vi er nå i den heldige situasjonen at det er flere prosjekter på trappene som ønsker å etablere ny norsk produksjon av biodrivstoff fra både avfall og skogsbaserte råvarer.

Enova vil de neste fire årene derfor ha en viktig rolle i å realisere økt norsk biodrivstoffproduksjon. Nobio mener derfor at det er viktig at Enova gis det nødvendige handlingsrommet til å støtte disse prosjektene og at dette ikke bare forstås som et klimatiltak, men også handler om forsyningssikkerhet. Stabilitet og forutsigbarhet for aktørene er viktig.

I henhold til dagens kontrakt skal Enova bidra til utvikling av drivstoffinfrastruktur for utslippsfri land- og sjøtransport. Under seksjon 8, Særlige vilkår, står el og hydrogen spesifisert. I lys a av at biogass og avansert biodrivstoff trekkes frem som en viktig løsning i Klimakur 2030 mener Nobio at infrastruktur for biogass også bør spesifiseres og sidestilles med el og hydrogen.

Naturlige svingninger i markedet bør tas hensyn til ved endring av eksisterende støtteordninger

Økte renter, lav kronekurs samt økte priser på brensel antas å ha bremset investeringsviljen i markedet. Støttesatsene i programmet for små og mellomstore varmesentraler trappes ned halvårlig fra høsten 2024 frem til avvikling av programmet som sådan sommeren 2027. For å opprettholde og forsterke den positive utviklingen i installasjon av fornybar biovarmeeffekt, som programmet legger opp til, oppfordres det til å ivareta dagens støtteordninger og satser. Dette til en stund etter at markedet har stabilisert seg for å utnytte potensialet i en slik god ordning.

Støtteordningene bør også videreutvikles ved å i større grad belønne mest moderne/innovative løsningene på markedet – slik som å premiere installasjon av avanserte filter enten ved investeringstidspunkt eller ved etterinstallasjon på kjel.

Kommunikasjon

Enova kan med fordel øke sin kommunikasjon og bør utvide sin kommunikasjon rettet spesifikke næringer for å påvirke til investeringer i klimavennlig teknologi, effektreduserende tiltak og kutt i klimagassutslipp.

Enova kunnskap er et godt initiativ, men det er viktig at det inkluderer alle energikilder.

Husholdninger

Det bør i større grad legges til rette for, gjennom økte økonomiske incentiver, at husholdninger investerer i energieffektivisering, energifleksibelt energisystem (vannbåren varme) og lokal energiproduksjon. Det bør også sjekkes at ordningene likestiller valg av teknologi. Eksempel hvor

dette har slått feil er der hvor Enova tilbyr støtteprogram som utløser bonus (tiltaksbonus) om man installerer væske-til-vannvarmepumpe kontra biobasert løsning eller solfanger.

Vi mener det nå er tid for å virkelig stimulere til investering i tiltak som setter i gang energieffektiviseringstiltak, og omlegging til fornybar energi som senker klimagassutslippene ved å øke støttesatsene på hyllewareløsninger.

«Ettøringen» bør brukes til rett formål

Vi vil påpeke at landbruket over en årrekke har betalt inn et stort beløp til Enova over strømregning, uten at denne summen kommer landbruket til gode. Tall fra SSB viser at jordbruket årlig bruker 4,7 TWh elektrisitet. Elektrisitet til veksthus og skogbrukseiendommer er ikke medberegnet og elforbruk til næringsvirksomhet oppgis av SSB som ett minimumstall. Beregning for elforbruk på bolig er erfaringstall og summen er derfor også her et minimum.

Enovas energi-/grunnfond tilføres årlig et beløp til bruk til fornybar energi, ved at all bruk av elektrisitet er pålagt en avgift på 1 øre/kWh. Enovas fond ble opprettet i 2001 og avgiften har vært uendret siden. Landbruket har etter disse beregningene tilført fondet årlige midler på kroner 47 244 720. Dette viser at landbruket har tilført fondet en betydelig sum over de 22 årene fondet har vært i drift – mer enn 1 milliard kroner.

Med dette som bakgrunn ville det være logisk å tilbakeføre innbetalt Enovaavgift fra landbruket til bioenergiformål i landbruket. Det kunne vært utført ved å opprette et landbrukets energifond innenfor Enovafondet som Bionova kunne hentet midler fra.

I vedlegget til dagens styringsavtale står følgende:

II Utslippsresultater

Enova kan føre utslippsresultat for prosjekter som gir økt produksjon av fornybart brensel og drivstoff. Utslippsresultatene skal beregnes basert på antatte utslippsreduksjoner i bruk i forhold til et sannsynlig (fossilt) alternativ. Fornybart brensel og drivstoff omfatter de energibærerne som oppfyller vilkårene for fornybarhet i fornybardirektivet (2009/28/EF). Biodrivstoff skal være avansert biodrivstoff.

Dette er greit så lenge det er det første fornybardirektivet det er snakk om. Men det frarådes på det sterkeste å oppgradere denne ordlyden til å gjelde senere revideringer av direktivet pt. da vi ikke har noen god måte å rapportere inn bærekrafts kriterier i Norge ennå for fast biomasse til energiformål. Vi viser til pågående sak med Klima – og miljødepartementet på dette.

Ta gjerne kontakt for utdypelse av vårt innspill.

Med vennlig hilsen
Norsk Bioenergiforening

Henriette Vivestad
Daglig leder

Mats Olsen
Rådgiver